

ОБЩИНА ПОМОРИЕ · ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК

Геопарк „Поморие“

Свързана общност с геолошко наследство - Какво печели
бизнеса, общината и жителите на Поморие

7 октомври 2026 г.

38 геотопа · 6 маршрута · 2 общини

Цел: статут на глобален геопарк на ЮНЕСКО

КАКВО Е ГЕОПАРК

Геопаркът не е резерват.
Той е марка за развитие.

Територия

Една обща географска територия с ясна граница. Нашата е цяла община Поморие и част от Община Долни Чифлик.

Разказ

Геологията свързва природата, историята и храната в един разказ, който туристът запомня и преразказва.

Икономика

Марка, която местният бизнес ползва безплатно, за да продава по-скъпо и по-дълго през годината.

ЮНЕСКО определя геопарковете като територии, в които геоложкото наследство се управлява с цялостна концепция за **опазване, образование и устойчиво развитие**. Днес те са 241 в 51 държави.

Трите неща, които НЕ се променят

Собственост

Нито един имот не сменя статута си. Никой не отчуждава и не ограничава ползването на земя или сграда.

Строителство

Няма нов режим и нов съгласувателен орган. Важат същите закони и наредби, които важат и днес.

Бизнес

Никой не е длъжен да участва. Марката е доброволна и безплатна — взима се, когато носи полза.

Правилникът го казва изрично: Геопаркът **не е защитена територия** и не въвежда ограничителен режим върху собствеността и ползването на имоти. ЮНЕСКО дори **задължава** геопарковете да развиват икономиката на цялата си територия.

КАКВО ПРИТЕЖАВА ПОМОРИЕ

Поморие вече има почти всичко

38

геотопа, описани и
картирани

35

с готови научни
досиета

200+

експоната в музейната
сбирка

2

музея и посетителски
център

КАКВО ПРИТЕЖАВА ПОМОРИЕ

Две истории, които се продават

Огънят

Три вулкана са изригвали тук на дъното на океана преди 80 милиона години. От техния камък са панелите, тротоарите, дигата на езерото и кейовете.

Солта

Морето се е качвало и слизало, издълбало е тераси и е затворило лагуната. От нея идват анхиалската сол и лечебната кал.

Всичко останало — калолечението, виното, битката при Ахелой, Музеят на солта — виси на тези две истории. Петте маршрута са подредени точно по тях.

Вулканичният пръстен

Три палеовулкана — при Дъбник, Каблешково и Каменар — заемат повече от половината територия на геопарка.

Защо е световно

Тук е типовата местност на два скални типа, описани за науката — **българит** и **бургазит**, публикувани от проф. Иван Борисов през 1965 г.

Какво се вижда на терен

Възглавничестите лави в кариерите при с. Бата и кв. Каменар са застинали на дъното на Тетиския океан — и се виждат от ръба на кариерата.

Кариерите при Бата и Каменар са готови панорамни площадки. Трябват им парапет и табела, не строеж.

КАКВО ПРИТЕЖАВА ПОМОРИЕ

Лагуната, солта и калта

Морето е оставило пет стари брегови линии по сушата. Последната е затворила залива и е направила Поморийското езеро.

Това е нашият курорт

Анхиалската технология за добив на сол и лечебната битуминозна кал не са фолклор — те са пряк продукт на тази геология.

И е международно призната

Езерото е защитена местност и едно от **10-те български рамсарски места**. Орнитолозите пътуват извън сезона.

Томболото — пясъчната коса, която свързва полуострова със сушата — и дюните затварят разказа. И двете се обхождат пеша от центъра.

Геотопи № 11 – 14, № 31 и № 34 · маршрут М1 „Поморийската лагуна“

КАКВО ПРИТЕЖАВА ПОМОРИЕ

Половината геопарк се обхожда пеша

Гостът, дошъл за плаж, може да види шест геотопа, без да се качва в кола.

Алеята на гинкото
Живо вкаменело дърво,
оцеляло 170 млн. години

Музеят на солта
Единственият от този
вид в Източна Европа

Томболото и дюните
Пясъчната коса към
стария остров

Яворови скали
Брегът по крайбрежната
алея

Плюс манастирът „Св. Георги“ и Античната могила — на пешеходно разстояние. Това е маршрут М1.

Шест маршрута, които свързват всичко

Геотопът сам по себе си е камък. Маршрутът е продукт!

	Маршрут	Геотопи	Дължина	Вид	Какво показва
М 1	Поморийската лагуна	9	≈ 12 km	пешеходен, велосипеден	Езерото, томболото, дюните, Музеят на солта
М 2	Нимфейският бряг	4	≈ 8 km	пешеходен	Нимфейската тераса, нос Лахана, нос Кротирия
М 3	Огнената земя	8	≈ 25 km	автомобилен	Трите палеовулкана, кариерите, ясписите
М 4	Устието на Ахелой	3	≈ 6 km	пешеходен, велосипеден	Старото устие, Герена, Тънковската свита
М 5	Границата на изчезването	4	≈ 15 km	автомобилен, пешеходен	Границата Креда — Терциер при Козичино

Какво прави маршрута продаваем

Табела, която не закрива гледката

Наклоненият пюпитър е стандартът в геопарковете, защото не застава между госта и обекта. За нас: **43 табла** в един дизайн.

Глас в телефона

„The Rock Route“ в Шотландия: **14 табла** по пътя, всяко с аудиогид за сваляне офлайн. В средата — център с кафе, магазин и експозиция.

Карти, календар и детски паспорт

Cuilcagh Lakelands публикува карта на обектите, карта на партньорския бизнес, календар на събитията и **детски паспорт за активности**.

Какво вземаме

Аудиогид на два езика и QR на всяко табло. Една обща карта на обектите и партньорите. И **паспорт с печати** — детски и за възрастни — който се взима в партньорските обекти, така че маршрутът да влиза при Вас, а не да минава покрай Вас.

Защо ЮНЕСКО изобщо би погледнало Поморие

Статутът се дава само за геология с **международно значение**. Туристическата привлекателност сама по себе си не доказва този критерий. Ние имаме три такива карти.

Денят, в който измряха динозаврите

При с. Козичино е открит иридиевият слой от удара на Чикчулубския метеорит преди 65 млн. години. **Следващият слайд е за него.**

Три нови за науката вида

Сондаж Р-1 Голица стига 4 600 m. На 3 600 m в него са открити три неизвестни дотогава вида водорасли — от първите живели на Земята.

Два скални типа с наше име

„Българит“ и „бургазит“ влизат в световната петрографска номенклатура през 1965 г. Типовата им местност е тук.

Денят, в който измряха динозаврите — на 40 минути от Поморие

Геотоп № 8: границата Креда — Терциер при с. Козичино. Няколко сантиметра глина с иридий — метал, който на Земята почти няма, а в метеоритите го има в изобилие.

Какво точно се вижда

Под слоя — креда с морски фосили. Над него — почти нищо. Между тях изчезват три четвърти от видовете на планетата, динозаврите включително.

Защо това е злато

Най-разказваемата геоложка точка в България: един слой, едно изречение, една снимка. Същата граница в Дания е **световно наследство на ЮНЕСКО**. В Румъния - Геопарк за динозаври.

Как другите продават динозаври и изчезвания

Stevns Klint · Дания

Същата граница Креда — Терциер. Вписана е в световното наследство на ЮНЕСКО през **2014 г.** именно заради този слой. Има посетителски център и организиран достъп до разреза.

Țara Hațegului · Румъния

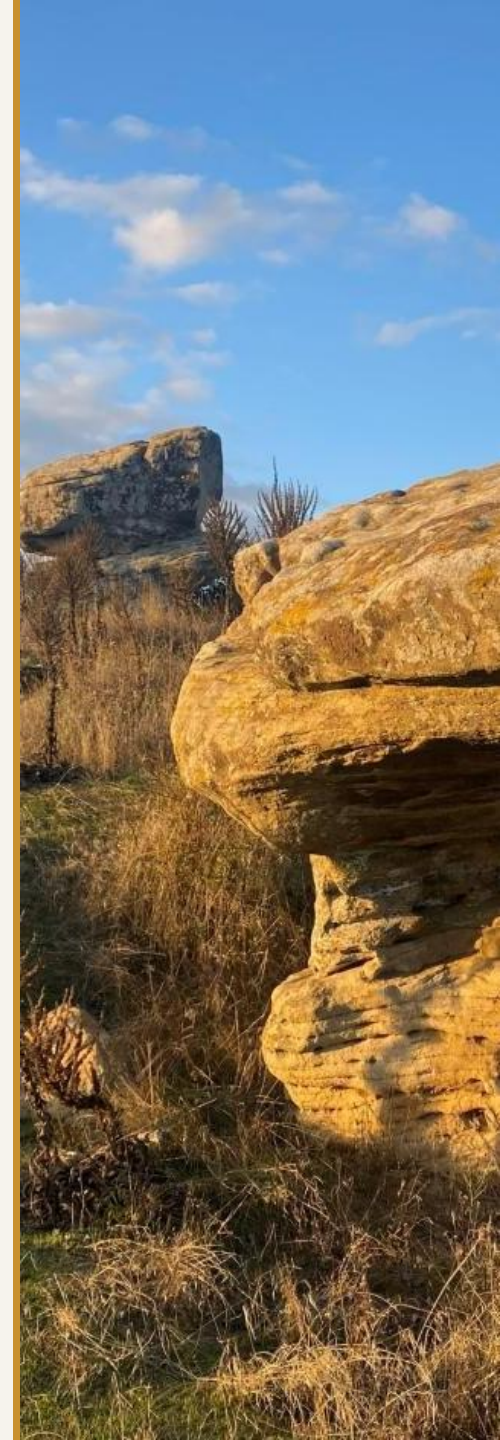
„Страната на динозаврите“. Геопаркът поддържа **седем малки тематични къщи в различни села**: на вулканите, на динозаврите, на камъните, на традициите, на миниатюрите.

Naturtejo · Португалия

Ихнологичният парк при Penha Garcia: следи от морски организми в скалата, превърнати в платен маршрут. Плюс линия „**геопродукти**“ с марката на геопарка.

Какво вземаме

„**Къщата на изчезването**“ в Козичино — една стая в читалището, не нова сграда. По румънския модел: по една тема на село — Бата към вулканите, Каблешково към камъните, Ахелой към устието.

Какво точно дава статутът

241

глобални геопарка в
51 държави

90+

от тях в Европа —
нашият пазар

0

в България — ще сме
първите

4

години, после преглед
отново

Какво носи

Име, което туроператорите и журналистите разпознават. Достъп до европейска мрежа, обмен и съвместни проекти. Силен аргумент при кандидатстване за финансиране.

Какво изисква

Територията да работи като геопарк поне една година **преди** кандидатурата — табели, маршрути, програми и живи събития. Хартия не стига.

Съседите вече го направиха

Геопарк	Държава	Тема, която съвпада с нашата	Защо ни интересува
Rocca di Cerere	Италия, Сицилия	Сол и сяр, антични култове	Нашият ментор — девет общини в един геопарк
Vikos–Aoös	Гърция, Епир	Средиземноморски туризъм	Вторият ни ментор — агенция за развитие
Țara Hațegului	Румъния	Динозаври, вулкани	Седем тематични къщи в селата
Lanzarote	Испания	Вулкани, солници, лозя	Плажен курорт, който продава и геология
Magma	Норвегия	Местни продукти	Създателят на марката GE Ofood

Снимките на чуждите геопаркове се заявяват от тях — предоставят се безплатно за такива презентации

Как един плажен остров продава вулканично вино

Lanzarote е масов плажен курорт — същият профил гост като нашия. И е глобален геопарк на ЮНЕСКО от 2015 г., с около 70 геотопа.

В района **La Geria** лозите растат в изкопани фунии във вулканична пепел, всяка заградена с каменна стена срещу вятъра. Това е гледка, която влиза във всяка брошура за острова.

Солниците на острова работят от 1895 г. и днес са туристически обект, а не само производство.

Какво копираме

Същата връзка я имаме готова: **вулканични почви под лозята и солници, които още работят.**

Разликата е само в разказа. Там на етикета пише защо почвата прави това вино. Тук — още не.

Добри практики с бизнеса

Burren · Ирландия

Кодекс за устойчив туризъм с мрежата на местните фирми. Бизнесът минава обучение по **шест направления** и прави годишен план. Над **91%** изпълнение носи наградата „Emerald“.

Transmanche · Фр. и Вбр.

„Харта на бизнес партньора“: подписва се онлайн, без такса. Партньорът получава сертификат, табела за входа, право на логото, място на сайта и участие в годишния фестивал.

Mourne Gullion · Сев. Ирландия

24 партньора в един публичен списък — хотели, водачи, занаятчии, производители, училища. В три „пътеки“: храна, устойчив туризъм, общостни посланици.

Какво вземаме

Лека процедура без такса, кратко обучение вместо проверка и публичен списък. Плюс трите категории — храна, туризъм, общност — защото хотелът и читалището не се мерят по едни критерии.

Добри практики с общността

Отдолу-нагоре

Румънският геопарк е създаден в партньорство с общините, фирмите, университетите и училищата — не с решение отгоре. Оценителите на ЮНЕСКО питат точно за това.

По една тема на село

Вместо един голям център — малки тематични къщи в няколко села. Всяко село има с какво да се гордее и причина да поддържа своята къща.

Общностна инвентаризация

Читалището и училището описват какво има в селото — камък, чешма, занаят, легенда, стара кариера. От това излизат нови теми за табели и отклонения.

Местните хора като водачи

Човекът, който знае къде е разкритието, минава обучение и започва да води групи. Знанието остава в селото и носи доход на място.

Разходът и в двата случая е обучение и витрина, а не строеж. Читалищата в Каблешково, Бата, Гълъбец, Козичино и Ахелой вече са налице.

Доброволците — най-евтиният и най-здравият ресурс

Служителите на Геопарка не могат да обходят 38 геотопа — двайсет доброволци могат. Правилникът го допуска: писмено споразумение със задачи, срок и застраховка.

Какво вършат

Обход на геотопите и табелите, разчистване на пътеки, помощ на събитията, придружаване на групи.

Посланици на геопарка

Обучение от един-два дни и изпит дават право да водят групи. Така работят британските и ирландските геопаркове.

Гражданска наука

Сигнали за ерозия, свлачища, нови разкрития и птици на езерото. Данните влизат в годишния доклад.

Кои са те

Училищата, читалищата, пенсионерските клубове, студенти от МГУ и СУ на практика, фирмите с екипни дни.

Какво вземаме

Програма „Посланик на Геопарк „Поморие““ — две обучения в годината, значка, сертификат и обход на определен участък.

Истинският проблем на Поморие не е броят гости. Сезонът е.

Плажът работи десет седмици.

Калолечението разтяга сезона с още малко.

После градът утихва.

Геологията няма сезон. Кариерата при Каменар изглежда еднакво през април и през октомври. Иридиевият слой при Козичино — също.

Кой пътува извън сезона

- училищни и студентски групи
- научни и любителски групи
- пешеходен и велотуризм
- винени и кулинарни обиколки
- орнитолози — езерото е рамсарско място

Първите три преживявания, които можем да продадем

Геопаркът не се продава като идея. Продава се като конкретни оферти — всяка с организатор, продължителност, цена и начин за резервация.

„Море, езеро и сол“

Как се е родил заливът, защо солта тук е различна и откъде идва лечебната кал. Половин ден по М1, с край в Музея на солта.

„Поморие за семейства“

Кратък маршрут със задачи и наблюдения, детски паспорт на изследвателя и посещение в музей. Два часа, става и в лошо време.

„Вкусът на територията“

Винарна, производител и ресторант в една обиколка, с разказ защо тази почва прави този вкус. Следобед по М3.

Правилото за трите

Всяко преживяване има организатор, час, цена и резервация — и геоложката връзка е проверена от учените, а не измислена в рекламата.

Хотелиерът: още една нощувка

Готова програма

Шест обекта на пешеходно разстояние по М1 и М2 и три маршрута с кола. Рецепцията раздава карта вместо „ами, има плаж“.

Дъждовен ден

Музеят на солта, посетителският център и геоложката експозиция поемат гостите, когато времето ги вкара вътре.

Нов канал

Геопарковете са в специализирани каталози и в мрежата на 241 територии, където туроператорите търсят дестинации.

Какво се иска от Вас

Картата на рецепцията, петнайсет минути обучение за двама души и табелата „Партньор на Геопарк Поморие“ на входа.

Какво струва

Нищо. Марката се предоставя безвъзмездно за три години на обекти, които отговарят на критериите.

Ресторантьорът: меню с произход

Едно сезонно меню, в което пише откъде идва всяка съставка и защо тази земя я прави такава. Това е целият ангажимент.

Какво значи на практика

„Риба от залива, сол от поморийските солници, зеленчуци от вулканичната почва при Каменар.“
Същата чиния, друга цена и друг разговор на масата.

Марката GEOfood

Международен знак, запазен само за геопаркове на ЮНЕСКО. Днес го носят около 30 геопарка, с над 70 продукта и около 30 сертифицирани менюта.

А ако сте спирка по маршрут или носите печата за паспорта, групите извън сезона идват при Вас, а не минават покрай Вас.

GEO food — как точно работи

1

Суровината идва от територията на геопарка или от буферната му зона.

2

На етикета пише откъде е и каква е геоложката връзка — почва, вода, сол.

3

Производителят подписва манифест за устойчиви практики.

4

Ресторантът поддържа поне едно GEO food меню — сезонно или целогодишно.

Кой може

Само призната територия на ЮНЕСКО. Затова статутът е условие, а не украса.

Колко струва

250 евро годишно — за целия геопарк, не за отделния производител.

За сравнение

В ирландския Burren са започнали с 9 производители. Започва се с малко.

Винарната: тероар с дата

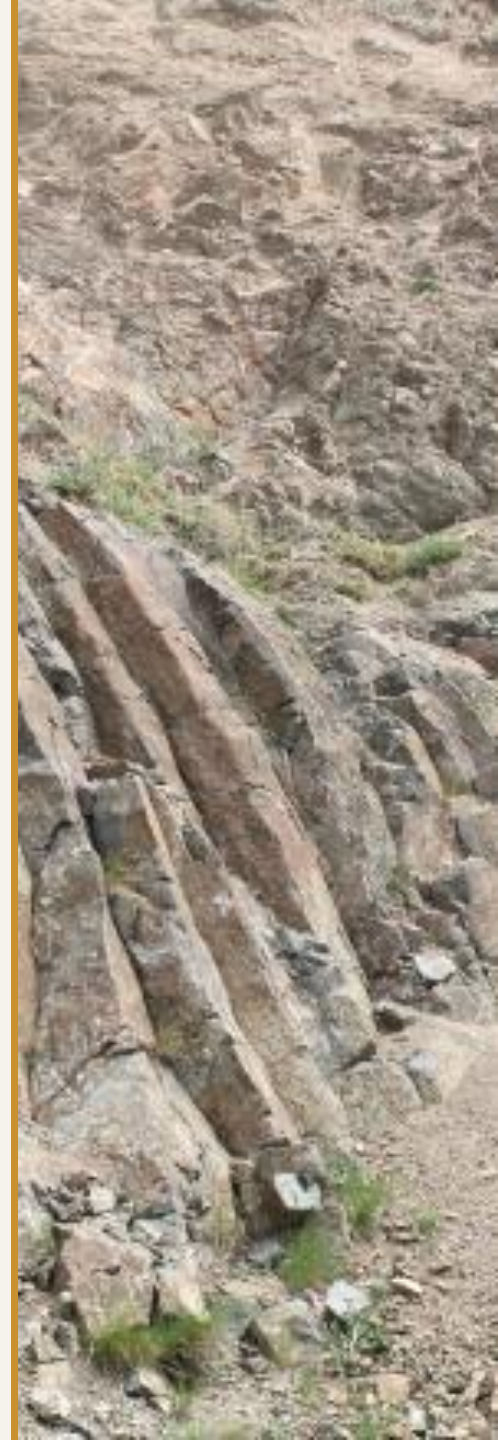
Всяка винарна в света казва „специален тероар“. Малко могат да кажат **на колко години е и откъде е дошъл**.

Вашият разказ

„Тези лозя растат върху вулканични скали, изригнали на дъното на океана преди 80 милиона години. Същият камък е в тротоарите на Поморие.“

Три практични неща

- знакът на геопарка върху етикета и в дегустационната
- винарната като спирка по маршрут М3 — организирани групи
- фестивал „Вино и вулкан“ през май или октомври

Производителят: същият буркан, друга цена

Марката не променя продукта. Променя причината някой да го вземе от рафта и да го плати по-скъпо.

Сол и кал

Произведени са
буквално от геотопа

Мед

Пашата е върху
вулканични и варовити
почви

Козметика

Лиманна кал и луга с
хилядолетна употреба

Сокове и сладкарство

Местна суровина,
местна рецепта, знак

Къде се продава

В посетителския център, в музеите, по хотелите и
ресторантите партньори, на събитията и в мрежата
на другите geopаркове.

Какво се иска

Суровината да е оттук, етикетът да обяснява
връзката със земята и да се спазват устойчиви
практики. Нищо повече.

„Партньор на Геопарк Поморие“

1

Заявление до
Геопарка — една
страница.

2

Оценка по критерии
за местен произход,
качество и
устойчивост.

3

Марката за **три
години**,
безвъзмездно.

4

Влизате в публичния
списък, картата и
сайта.

Отворено е за

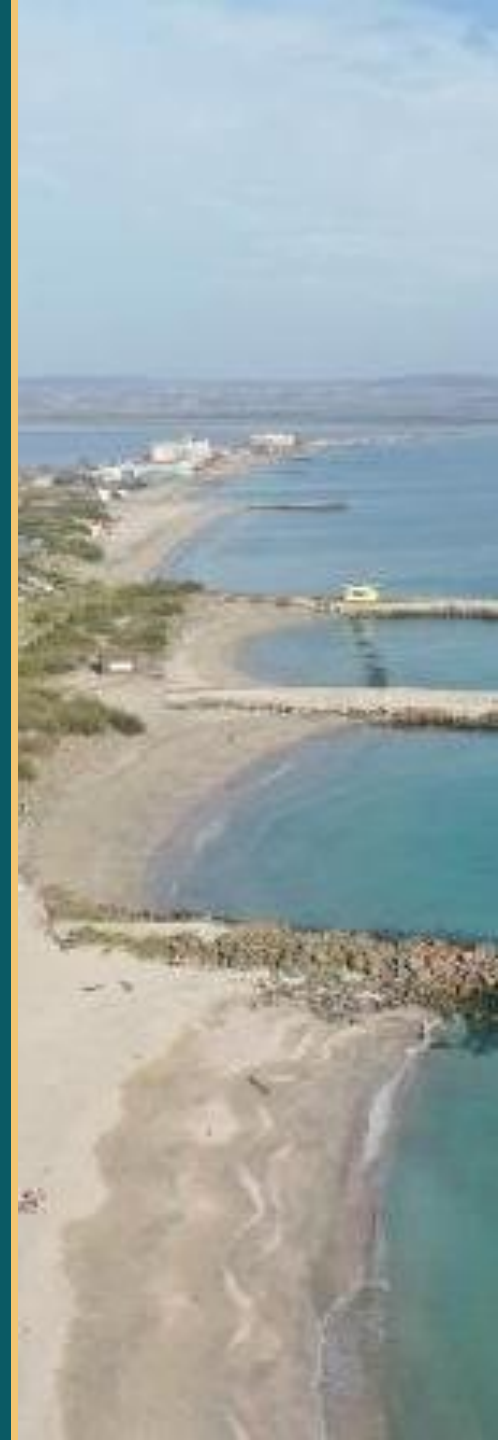
Производители, места за
настаняване, заведения,
занаятчийи, туроператори,
екскурзоводи, транспортни
фирми, музеи, читалища и
училища.

Какво поддържа мрежата жива

Взаимни препоръки между
партньорите и кратка годишна
оценка. Без това списъкът не е
мрежа.

Едно изрично правило

Нито Геопаркът, нито
партньорите му търгуват с
вкаменелости, минерали и
скални образци. Условие на
ЮНЕСКО.

Какво печели общината

Достъп до финансиране

Статутът е силен аргумент пред европейските програми и отваря мерките за междутериториално и транснационално сътрудничество.

Име, което се разпознава

Поморие влиза в мрежа от 241 територии и в календара на Европейската мрежа. Видимост, която иначе се купува.

Образование и млади хора

Програми за училищата, ежегодна школа с БАН и МГУ, студентски практики. Причина младите да се върнат.

Цената

Звено от **две нови щатни бройки** към Общинския музей, с отделен бюджетен разчет. Директорът на музея го ръководи — без нова администрация и сграда.

Поддръжката

Алеите, пътеките и табелите се поддържат от общинските служби, както и досега. Геопаркът наблюдава и сигнализира, обходът е на доброволците.

Как се управлява и как се финансира

Нашата структура

Общинският музей управлява, директорът ръководи звеното, Управителният съвет събира общината, науката, бизнеса и общностите. Годишен план с бюджет и публичен отчет.

Joyce Country · Ирландия

Планът им за управление описва кой какво внася. Екипът е **управител, геолог и специалист по туризъм**, а основните партньори осигуряват средствата за персонала и базовата дейност. Нашите три бройки са същият модел.

North West Highlands · Шотландия

Работи като социално предприятие: приходите от турове, дарения и спонсорство се връщат в геотуризъм, опазване и образование. Публикува годишен отчет.

Три източника

Публично финансиране за екипа, координацията и поддръжката; **собствени приходи и партньорски принос** за програмата; **проектно финансиране** за маршрутите и интерпретацията. Статутът не носи автоматично пари — носи достъп до програми.

ДОКЪДЕ СМЕ И КАКВО ИСКАМЕ

Докъде сме стигнали

2017

Идеята се ражда на вр.
Голяма Биберна, на
1100-годишнината от
Ахелойската битка

2024

Проект „ROADS: Пътища
към устойчив
геотуризъм“ по ПРСР
чрез МИГ Поморие

2025

Монографията „Геопарк
Поморие“ — 33 геотопа
с пълни научни досиета

2026

38 геотопа с координати
Правилникът е внесен в
Общинския съвет

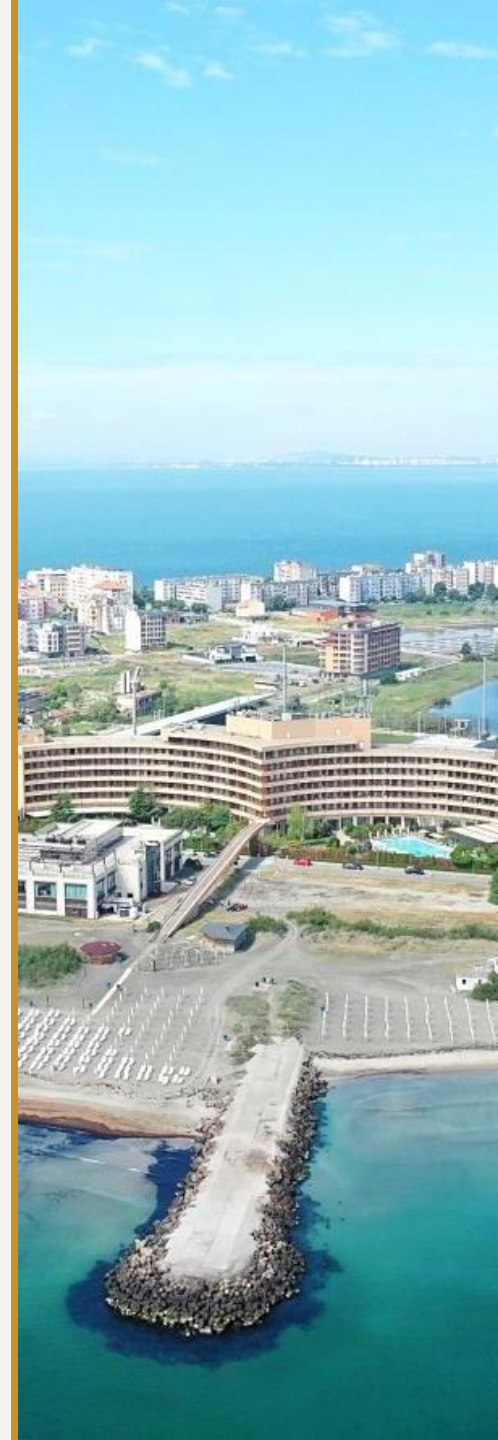
Партньорите вече са налице

Геологическият институт при БАН, Минно-
геоложкият университет „Св. Иван Рилски“,
Асоциацията за опазване на българското
георазнообразие, МИГ Поморие и Общинският
музей.

И двама ментори

Rocca di Cerere в Сицилия и Vikos–Aoös в Гърция —
действащи глобални геопаркове, които ще
прегледат кандидатурата ни преди подаване.

Девет години работа · науката е публикувана, партньорствата са подписани, правилникът е внесен

Какво ще се случи през следващите две години

Проект по мярката за сътрудничество на МИГ Поморие, с ментори Rocca di Cerere и Vikos–Aoös.
Четири работни пакета.

Терен и свързаност

Експертно разработване на 38 геотопа с ГИС карти, геопътеки и маршрути

Местна икономика

Марката GE Ofood, обучения за производители, хотелиери и ресторанти

Събития и дигитално

Фестивали, школа с БАН, сайт, QR кодове и аудиогид

Международно

Работни посещения при менторите и участие в събитие на Европейската мрежа

43

интерпретационни табла

5

маршрута и входни портала

4

витрини в Каблешково и Ахелой

1

музей на открито за деца

Как ще разберем, че геопаркът работи

Първо се събират изходните данни, после се поставят цели. Без това нито Общинският съвет, нито оценителите на ЮНЕСКО имат какво да проверят.

Партньори и продукти

Колко обекта носят марката и колко общи предложения наистина се продават.

Посещения извън сезона

Групи и резервации по маршрутите през април, май и октомври.

Училища и жители

Ученически посещения, доброволчески часове, участници в събитията.

Състояние на обектите

Извършени обходи, констатирани щети и направена поддръжка по геотопи.

И една анкета

Веднъж годишно — кратка анкета за удовлетвореността на посетителите и на партньорския бизнес. Всичко това влиза в годишния доклад до Общинския съвет.

Пътят до статута

Стъпка	Какво се прави	Кога
Правилникът	Съгласуване с министъра на културата, после приемане от Общинския съвет	в ход
Споразумение	С Община Долни чифлик за геотопите на нейна територия	в ход
Геопаркът работи	Табели, маршрути, програми и събития — най-малко една година преди кандидатурата	2027 – 2028
Заявен интерес / Кандидатура	Чрез Националната комисия на България за ЮНЕСКО — до 1 юли / 1 октомври и 30 ноември	2028
Оценителна мисия	Двама оценители идват на място и обикалят обектите	2029

Оперативни насоки на ЮНЕСКО · проект на Правилник, чл. 29 · след признаването качеството се преглежда на всеки четири години

ДОКЪДЕ СМЕ И КАКВО ИСКАМЕ

Календар извън сезона

6 май — Св. Георги

Местна идентичност, вино, луга и сол.
Манастирът „Св. Георги“ е на крачка от града и е геотоп № 27.

Май — школа с БАН

Ежегодна школа с различна тема, обучения за деца, групи в посетителския център, обучение на доброволците.

20 август — Ден на Геопарка

Годишнината от Ахелойската битка. Поход до вр. Голяма Биберна — наблюдателницата на цар Симеон, която всъщност е ръб на вулкан.

Есен — „Вино и вулкан“

Дегустация, в която се обяснява как вулканичната почва стига до чашата. Форматът работи от Лансароте до Сицилия.

Четири фиксирани дати в годината · всяко събитие е вързано към геотоп и към маршрут

ДОКЪДЕ СМЕ И КАКВО ИСКАМЕ

Какво искаме от вас днес

Общинските съветници

Да приемете правилника, след като се върне съгласуван от Министерството на културата.

Хотелиерите

Заявка за партньорска табела и двама души на обучението за рецепция.

Ресторантьорите

Едно сезонно меню с описан произход. Ние помагаме с текста и с връзката към геологията.

Винарни и производители

Кой продукт бихте пуснали със знака и дали приемате групи в обекта си.

Читалища и училища

Кое село иска своята тематична къща и кой би водил доброволците в нея.

Следваща стъпка

Първа работна среща на партньорите след създаването на Геопарка

ГЕОПАРК „ПОМОРИЕ“

Геологията я има от 80 милиона години.
Разказът зависи от нас.

Геопарк „Поморие“ · Общински музей — Поморие · МИГ Поморие

Благодаря. Въпросите са най-полезната част от срещата.

Р-1 Голица

Голица

ГЕОПАРК ПОМОРИЕ

СВЪРЗАНА ОБЩНОСТ С ГЕОЛОЖКО НАСЛЕДСТВО